

Fødevarestyrelsen
hoering@fvst.dk og maola@fvst.dk

Hellerup, den 28. marts 2014
AMJK
e-mail: amjk@dsk.dk

Høringssvar vedr. udkast til bekendtgørelse om anvendelse af Nøglehulsmærket, Journalnummer 2013-27-2301-001399/MAOLA

De Samvirkende Købmænd har modtaget ovennævnte udkast i høring, hvilket vi hermed takker for. Efter en gennemgang af udkastet til bekendtgørelsen har DSK dog nogle spørgsmål og kommentarer både til bekendtgørelsen, men også til ordningen som helhed.

Overordnede betragtninger

Definitioner og forklaringer

Det er angivet, at de fleste definitioner er hentet fra relevant lovgivning, og at disse nu er blevet mere ensrettede. Helt generelt kan vi absolut tilslutte os, at man i videst muligt omfang definerer begreberne ens.

DSK opfordrer til, at kategorierne i bekendtgørelsen defineres bredt

Helt generelt opfordrer DSK til, at kategorierne i bekendtgørelsen defineres så bredt som muligt – ikke kun så eksisterende produkter er omfattet i kategorierne men således, at Nøglehulsmærket stimulerer innovation (og dermed giver plads til nye produkter i kategorierne) og rammer den brede befolkning. En bredere definition af kategorierne vil også sikre, at bekendtgørelsen i højere grad fremtidssikres, og hyppige ændringer undgås.

Derudover er vi glade for, at der er indført nye kategorier i nøglehulsordningen, hvilket giver forbrugeren endnu flere muligheder for at træffe et sundere valg, når de handler i en dagligvarebutik.

Glutenfrie produkter

Det er positivt, at glutenfrie produkter igen kan nøglehulsmærkes. Dette er et eksempel på vigtigheden af, at ordningen omfatter et bredt produktsortiment og kommer så bredt ud til befolkningen, så også de personer, der ikke kan tåle gluten, får muligheden for - via Nøglehulsmærket – at vælge de sundere fødevarer inden for en fødevarekategori.

De specifikke kriterier

Vi opfordrer til, at der tages hensyn til produktionsforhold og produkttraditioner i de forskellige nordiske lande, og at kriterierne sættes således, at det fortsat er muligt at nøglehulsmærke et bredt produktsortiment. Nøglehulsmærket har efter kun 5 år i

de samvirkende købmænd

Danmark opnået en høj kendskabsgrad, hvilket skyldes en bred indsats hos bl.a. myndigheder, producenter og detailhandel. Såfremt kriterierne strammes så meget, så der ikke længere kan opnås et bredt produktsortiment med god kvalitet (som altid kommer i første række), er det svært at se incitamentet til at arbejde med mærket.

DSK har, lige fra mærket blev lanceret, bakket op om mærket og håber ikke, at det udhules ved revisionen. Vi skal huske, at formålet med ordningen er at gøre det nemt for forbrugerne at vælge sundere inden for de produktkategorier, der er nævnt i bilag 2. Dette kan kun lade sig gøre, hvis vareudvalget er til stede. Det er derfor særdeles vigtigt at bevare muligheden for at kunne nøglehulsmærke et bredt produktsortiment.

Konkrete kommentarer

Færdigpakket kontra ikke færdigpakket

Som nævnt er formålet med ordningen at gøre det nemt for forbrugerne at vælge sundere inden for de produktkategorier, der er nævnt i bilag 2. Som ordningen pt. er sammensat, gælder det hovedsageligt for de færdigpakkede fødevarer. Det betyder også, at ordningen begrænser sig selv, hvor der ville være mulighed for at udnytte det potentiale, som ordningen i stedet kunne have.

Det er DSK's holdning, at det sundere valg skal afhænge af, om fødevareren kan falde ind under en af de veldefinerede fødevarergrupper i bilag 2 og ikke af, hvorvidt varen er færdigpakket eller ej. Det er derfor glædeligt, at ordningen nu udvides til at omfatte flere ikke færdigpakkede fødevarer end tidligere. DSK opfordrer dog til at gøre denne udvidelse endnu bredere - dvs. at flere ikke færdigpakkede fødevarer kan markedsføres med nøglehullet. Der sælges i dag mange fødevarer over disk, som, når de er i emballagen, kan mærkes med nøglehullet, men hvis varen pakkes ud og f.eks. varmes på anmodning af forbrugeren, kan den ikke mærkes med nøglehullet. Et eksempel på dette er:

En kunde ønsker en pizza. Kunden ønsker at træffe et sundere valg – og derfor er det fornuftigt at gå efter Nøglehulsmærket. Pizzaen kan f.eks. købes i en delikatesseafdeling i et supermarked eller i en kiosk med bake-off. Butikken forhandler pizzaen, der, når den sælges færdigpakket, er mærket med Nøglehulsmærket. Butikken kan derimod ikke anprise den selvsamme pizza med et Nøglehulsmærke, hvis den varmebehandles i butikken og sælges over disk. Det betyder derfor, at kunden ikke kan få oplysning om, hvilken pizza der er et sundere valg.

Det er, som nævnt i tidligere hørings svar, DSK's ønske, at anvendelsesområdet for ikke færdigpakkede fødevarer udvides til også at omfatte såkaldte præfabrikerede fødevarer, hvilket ovennævnte situation er et eksempel på. Vi opfordrer derfor til, at ordningen løbende udvides, så flere og flere kategorier kan sælges ikke-færdigpakkede.

Næringsdeklaration på ikke færdigpakkede varer

Som nævnt er Nøglehulsmærket en ernæringsanprisning og skal derfor på de færdigpakkede fødevarer mærkes yderligere med en næringsdeklaration. Det er angivet i høringsbrevet (og i vejledningen til anprisningsforordningen), at dette krav ikke er gældende for de ikke-færdigpakkede fødevarer. Alligevel lægger udkastet til be-

kendtgørelsen nu op til, at for produktgrupperne kød, ost, brød m.v. skal næringsdeklarationen være tilgængelig for forbrugeren – inden købet afsluttes.

Som argument herfor er angivet, at produkterne kan variere i energi- og næringsindhold (hvilket f.eks. en fisk også gør, men hvor der ikke lægges op til det samme krav). DSK mener ikke, at det giver nogen mening ved salg af ikke-færdigpakkede fødevarer at stille krav om, at butikken skal give forbrugeren denne oplysning. Nøglehulsmærket skal i sig selv fortælle forbrugeren, om produktet er et sundere valg inden for kategorien. Det skal derfor ikke være nødvendigt med yderligere studier af næringsdeklorationer, for at kunne træffe et sundere valg – det gør blot, at ordningen ”falder til jorden”. Endvidere skal vi være opmærksomme på, hvor mange oplysninger der er plads til på et skilt ved et produkt, og hvilke oplysninger er det vi gerne vil have, at forbrugerne skal forholde sig til – en enkel tilgang er: Varebetegnelse, pejlemærket (Nøglehulsmærket) og prisen.

DSK skal derfor opfordre til, at styrelsen afstår fra at kræve, at næringsdeklarationen også skal være tilgængelig for forbrugeren for ikke færdigpakkede produkter inden for kategorierne kød, ost, brød m.v., når de er forsynet med Nøglehulsmærket.

Grøntsager, frugt, bær og nødder

Helt overordnet er det DSK's opfattelse, at når en forbruger træder ind i en frugt- og grøntafdeling i en dagligvarebutik, træder forbrugeren ind i et nøglehulsunivers. Der bør derfor kunne hænge ET STORT Nøglehulsmærke i afdelingen. Tidligere har dette være forhindret af, at krydderurter, svampe og nødder ikke kunne mærkes med Nøglehulsmærket. Det er derfor glædeligt, at krydderurter og nødder nu omfattes af ordningen, men hvad med svampe? Og hvad er begrundelsen for, at disse ikke kan mærkes med nøglehullet.

Dernæst er der i frostmontrer med frugt og grønt også uforarbejdede krydderurter (f.eks. frossent og hakket persille). Denne type krydderurter bør også kunne mærkes med Nøglehulsmærket.

Ydermere er der – allerede i dag – grønsagsblandinger, som ikke kan mærkes med nøglehullet, fordi blandingen indeholder svampe. Disse blandinger bør også kunne mærkes med nøglehullet. Der kan evt. indføres et kriterie for maksimalt indhold af svampe.

Vi glæder os over, at nødder og jordnødder nu også kan mærkes med nøglehullet samt, at kategorien i øvrigt er blevet mere tilpasset til mange af de produkttyper af frugt og grønt, der i dag findes på markedet. Det undrer os dog, hvorfor nødder og jordnødder kun kan sælges færdigpakkede? Nødder sælges mange steder som ta'selv, her kan man med fordel også bruges Nøglehulsmærket.

Mælk og syrnede mælkeprodukter

DSK's medlemmer ønsker, at kategorien ”syrnede mælkeprodukter med tilsat smag” fastholdes. Som nævnt ønskes, at Nøglehulsmærket kan findes på så bredt et sortiment som muligt – herunder syrnede mælkeprodukter, hvor der kan være tilsat smag (f.eks. frugt). I høringsbrevet angives bl.a., at der ikke findes mange produkter på markedet i dag, men vi mener ikke, at det er et argument for at nedlægge kategorien,

ligesom produktudviklingen ikke stimuleres ved at nedlægge kategorien. Man kan f.eks. opdele kategorien i drikkeyoghurt eller yoghurt, der spises med ske.

Endvidere mener DSK, at kategorierne mælk og syrnede mælkeprodukter bør defineres endnu bredere – netop for at stimulere innovation inden for kategorien. I stedet foreslår vi, at kategorien overordnet betegnes ”mælkeprodukter” og herunder laver særkriterier for f.eks. mælk, syrnede mælkeprodukter m.v.. Dette giver virksomhederne mulighed for at arbejde dynamisk med Nøglehulsmærket, som også er hensigten.

Fiskevarer og produkter af fiskevarer

Omfatter fiskevarer også skaldyr? Hvis ikke, mangler skaldyr i kategorien. Helt generelt vil vi gerne opfordre til, at der i alle produktkategorier skrives fisk, skaldyr og bløddyr eller sikrer ved anden definition, at alle produkterne er omfattet.

Kød og kødprodukter

I kategorien tilberedt kød mangler produkterne af hakket kød. Ellers er det rigtigt godt, at denne kategori nu er blevet så bred, at alle eksisterende og kommende produkter af kød kan placeres i kategorien.

Færdigretter

Så vidt vi kan se, kan glutenfrie produkter i disse kategorier ikke mærkes med nøglehullet. Hvis dette er tilfældet, vil vi gerne opfordre til, at disse omfattes, da markedet for glutenfrie produkter antages at være stigende.

Vedr. gruppe 30, retter som ikke er beregnet til at udgøre et hovedmåltid

Det er glædeligt, at markedet p.t. synes at udvikle sig i retningen mod mere convenience – hvor vi f.eks. ser flere og flere forskellige salater, som typisk består af grøntsager, bladgrønt, frugtgrønt, korn, pasta, kød og dressing. Disse produkter kan i dag ikke mærkes med nøglehullet, da der ikke er en kategori at placere dem i. Men i vores optik, er det helt klart et sundere valg inden for kategorien mellemmåltider og derfor oplagt at sætte nøglehullet på disse produkter.

Men ser vi generelt på disse salater, indeholder de ikke nok energi til placering i gruppe 30. DSK opfordrer derfor til, at man helt fjerner kriteriet for minimumindhold af energi.

Ikrafttrædelse og overgangsordning

Der er i udkastet lagt op til en overgangsordning på ca. 1 år, hvilket ikke er lang tid i dette tilfælde. Ud over at der skal trykkes nye emballager, vil de ændrede kriterier betyde ny produktudvikling, hvilket erfaringsmæssigt tager lang tid. Derudover skal der ske ændringer i rutiner og koncepter på spisesteder, ligesom mange har brugt tid og ressourcer på opskrifter, der skal laves om. Derfor foreslår vi et ekstra år i overgangsordningen.

Afsluttende bemærkninger

DSK har, lige fra Nøglehulsmærket blev lanceret i Danmark, bakket op omkring ordningen, og vi ønsker, at den bliver så udbredt som muligt.

Vi håber, at Fødevarestyrelsen vil tage højde for vores bemærkninger/kommentarer til bekendtgørelsen. Giver vores høringssvar anledning til behov for yderligere uddybning, må I endelig kontakte os.

Med venlig hilsen

Anne-Marie Jensen Kerstens
Fødevarekonsulent